

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Religiologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Religiology
Kierunek studiów	Teologia kurs A
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	nauki teologiczne
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Zdzisław Kupisiński, prof. KUL
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	III-IV	5
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 – Zainteresowanie religioznawstwem, genezą i rozwojem religii W2 – Znajomość podstawowych pojęć religioznawczych, teologicznych na poziomie II roku studiów teologicznych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Wyjaśnienie, czym jest religiologia i jaka jest jej specyfika w rozpatrywaniu pojęcia i definicji religii. Ukazanie różnicy w badaniach nad religią w naukach empirycznych, filozoficznych i teologicznych. Przedstawienie specyfiki teologii religii w kontekście nauk religiozologicznych.
C2: Zapoznanie studentów z religioznawczymi badaniami nad religią. Ukazanie znaczenia filozofii religii i teologii religii w badaniach nad genezą i istotą religii.
C3: Ukazanie powszechności zjawisk religijnych w historii ludzkości; prezentacja ogólnoludzkiego fenomenu religii. Wdrożenie umiejętności interpretacji faktu religii w kontekście pluralizmu religijnego i ukazanie wyjątkowego charakteru chrześcijaństwa we współczesnym pluralizmie religijnym.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Ma pogłębioną wiedzę o naukach religiolologicznych i dyscyplinach religioznawczych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej.	T_W02
W_02	Ma pogłębioną wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w zakresie religiolologii oraz o powiązaniu teologii z innymi dziedzinami nauki, a zwłaszcza z naukami humanistycznymi i społecznymi, w tym z dyscyplinami religioznawczymi.	T_W03
W_03	Ma pogłębioną wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi oraz o procesach zmian zachodzących w kręgu kultur będących pod wpływem chrześcijaństwa.	T_W04
W_04	Zna terminologię dyscyplin religioznawczych i nauk religiolologicznych oraz ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, szczególnie z zakresu religioznawstwa i nauk religiolologicznych.	T_W13
W_05	Zna główne zasady działalności ewangelizacyjnej Kościoła katolickiego i dialogu międzyreligijnego.	T_W14
W_06	Ma rozszerzoną wiedzę o człowieku jako twórcy kultury, pogłębioną orientację w zakresie aktywności religijnej człowieka w różnych religiach i kulturach, a także rozumie interakcje zachodzące pomiędzy wiarą a rozumem.	T_W20
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej zasadzie krytyczne spojrzenie na pojęcie religii w rozumieniu dyscyplin religioznawczych, wykorzystując do tego wiedzę teologiczną.	T_U01
U_02	Posiada umiejętności badawcze w zakresie religioznawstwa, obejmujące zwłaszcza analizę tekstów filozoficznych i teologicznych (mity, modlitwy) oraz jest w stanie dokonywać syntezy różnych idei, poglądów, wierzeń, a także dobrać odpowiednie metody badawcze, co pozwala na oryginalne rozwiązanie złożonych problemów.	T_U02
U_03	Umie prowadzić dialog światopoglądowy i międzyreligijny.	T_U03
U_04	Potrafi porozumieć się ze specjalistami z zakresu religioznawstwa, filozofii i teologii religii oraz niespecjalistami, zarówno w języku polskim, jak i w wybranym języku obcym, a także popularyzować wiedzę o religii i teologii oraz wytworach kultury chrześcijańskiej.	T_U04
U_05	Posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego.	T_U05

U_06	Posiada umiejętność rzeczowego argumentowania, prowadzenia merytorycznej dyskusji dotyczącej zagadnień religioznawczych i teologicznych z wyznawcami innych religii czy światopoglądów, jest także w stanie formułować wnioski i tworzyć syntetyczne podsumowania.	T_U06
U_07	Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania własnych zdolności i kierowania własnym rozwojem osobowym i karierą zawodową.	T_U09
U_08	Posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin religiolologicznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach zawodowych.	T_U014
U_09	Potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych poglądów na temat: genezy religii, światopoglądów, wytworów kultury w celu określenia ich znaczenia i oddziaływania na społeczeństwo.	T_U016
U_10	Potrafi interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne i religijne oraz wzajemne relacje zachodzące między nimi.	T_U019
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Ma wypracowaną krytyczną ocenę poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności.	T_K01
K_02	Uznaje złożoność pluralizmu religijnego i potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązania kwestii dotyczących religii.	T_K02
K_03	Uznaje znaczenie wiedzy religioznawczej i teologicznej oraz formacji religijno-duchowej do rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych z uwzględnieniem opinii ekspertów związanych z fenomenem religii.	T_K05
K_04	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy doktrynalne i etyczno-moralne związane z pracą duszpasterską, a powstałe na skutek kontaktów chrześcijan z wyznawcami innych religii czy działalnością nowych ruchów religijnych.	Tk_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Treści programowe: Zagadnienia wstępne – aktualność i założenia badań religioznawczych. Nauki religiolologiczne: religioznawstwo, filozofia religii, teologia religii. Przedmiot religioznawstwa i terminologia. Nauki religioznawcze: historia religii, etnologia religii, socjologia religii, psychologia religii, fenomenologia religii, geografia religii, pedagogika religii. Pojęcie i istota religii. Etymologia. Definicja religii. Podmiot i przedmiot religii. Typologia religii. Religie etniczne (plemiennie-narodowe) i uniwersalne. Religie o charakterze dynamistycznym, animistycznym i teistycznym. Religie prawa i łaski, mistyczne, profetyczne misyjne, niemisyjne i wędrujące.

Pojęcie religii, czym jest i dlaczego istnieje? Dlaczego istnieją różnice w poglądach na istotę religii? Opis przeżycia religijnego. Filozoficzne interpretacje faktu religijnego. Religia i jej geneza w ujęciu filozoficzno-teologicznym. Teologia religii pośród nauk religiolologicznych (pojęcie i przedmiot teologii religii, teologia religii a religioznawstwo, teologia religii a teologia fundamentalna). Pojęcie i geneza religii w świetle teologii religii. Objawieniowa geneza religii. Chrześcijaństwo a religie pozachrześcijańskie: współczesne paradygmaty w teologii religii (ekskluzywizm, inkluzywizm, pluralizm relatywistyczny). Uzasadnienie wyjątkowego

charakteru chrześcijaństwa pośród religii świata. Konieczność Kościoła do zbawienia. Interpretacja zasady „extra Ecclesiam salus nulla”. Chrześcijaństwo a hinduizm, buddyzm i islam.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny	Kolokwium cząstkowe	Protokół, uzupełnione i ocenione kolokwium
W_02	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny	Kolokwium cząstkowe	Protokół, uzupełnione i ocenione kolokwium
W_03	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny	Praca pisemna	Protokół, ocena pracy pisemnej
W_04	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny	Praca pisemna	Protokół, ocena pracy pisemnej
W_05	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny	Kolokwium cząstkowe	Protokół, uzupełnione i ocenione kolokwium
W_06	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny; obserwacja	Zaliczenie i egzamin	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu, dyskusja	Obserwacja, praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej, raport z obserwacji
U_02	Analiza tekstu, dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_03	Analiza tekstu, ćwiczenia praktyczne, dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_04	Analiza tekstu, ćwiczenia praktyczne, dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_05	Analiza tekstu, dyskusja	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_06	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_07	Praca zespołowa	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_08	Ćwiczenia praktyczne, praca zespołowa	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_09	Metoda metaplanu, metoda obserwacji i pomiaru w terenie, dyskusja	Obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych	Karta oceny pracy, raport z obserwacji
U_010	Metoda metaplanu, metoda obserwacji i pomiaru w terenie, dyskusja	Obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych	Karta oceny pracy, raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja, obserwacja uczestnicząca	Obserwacja	Raport z obserwacji

K_02	Analiza tekstu, obserwacja uczestnicząca	Dyskusja, sprawdzian pisemny	Oceniony tekst pracy, raport z obserwacji
K_03	Analiza tekstu, obserwacja uczestnicząca	Dyskusja, sprawdzian pisemny	Oceniony tekst pracy, raport z obserwacji
K_04	Dyskusja, obserwacja uczestnicząca	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, uwagi:

Ocena niedostateczna

(W) – Student nie zna podstawowych pojęć z zakresu religiologii, nie zna także klasyfikacji podziału religii, nie potrafi właściwie ukazać specyfiki zjawiska religijnego w kontekście historii ludzkości.

(U) – Student nie potrafi zastosować podstawowej wiedzy z zakresu religioznawstwa do ukazania teorii genezy i rozwoju religii oraz prowadzenia właściwie pojętego dialogu międzyreligijnego.

(K) – Student nie potrafi na podstawie zdobytej wiedzy uchwycić złożoności faktu religijnego i jego specyfiki, nie jest w stanie dać zasadnej odpowiedzi na pytanie: czym jest religia?

Ocena dostateczna

(W) – Student posiada podstawowe wiadomości na temat fenomenu religii i ujmowania tegoż zjawiska przez dyscypliny religioznawcze.

(U) – Student potrafi wykorzystać zdobyty materiał do dialogu z przedstawicielami innych religii.

(K) – Student rozumie potrzebę wielowymiarowej interpretacji faktu religijnego.

Ocena dobra

(W) – Student zna terminologię z zakresu religioznawstwa i orientuje się dobrze w specyfice nauk religiologicznych, potrafi również uchwycić wszystkie najważniejsze wymiary zjawiska religijnego w kontekście historii ludzkości.

(U) – Student potrafi zadowalająco i racjonalnie ukazać potrzebę istnienia religii w świetle nauk o kulturze i religii; potrafi zastosować najważniejsze elementy wiedzy o zjawisku religijnym do interpretacji i oceny zjawisk społeczno-kulturowych oraz wskazać na główne zasady dialogu międzyreligijnego.

(K) – Student rozumie potrzebę wielowymiarowej interpretacji fenomenu religii, pojmując potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska religijnego i w większości przypadków potrafi ją właściwie wykorzystać.

Ocena bardzo dobra

(W) – Student ma pogłębioną wiedzę z zakresu dyscyplin religioznawczych, pojęcia religii oraz typologii religii; potrafi uchwycić wszystkie najważniejsze wymiary zjawiska religijnego i umiejscowić je we właściwym kontekście historyczno-kulturowym.

(U) – Student potrafi wykorzystać w dialogu międzyreligijnym poznany materiał z zakresu religiologii.

(K) – Student potrafi podjąć konstruktywną dyskusję z badaczami zajmującymi się fenomenem religii w zakresie nauk humanistycznych i społecznych.

Na ostateczną ocenę składają się oceny z kolokwiiów cząstkowych (20%), dyskusji (10%) i egzaminu ustnego (70%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	80

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
A. Bronk. Podstawy nauk o religii. Lublin 2003; Z. Kupisiński, I.S. Ledwoń. Religiolologiczne nauki. W: M. Rusecki i in. (red.). Leksykon teologii fundamentalnej. Lublin – Kraków 2002 s. 1034-1040; A. Wąs. Pluralizm religii. 1. W perspektywie religioznawczej. W: M. Rusecki i in. (red.). Leksykon teologii fundamentalnej. Lublin – Kraków 2002 s. 920-923; I.S. Ledwoń. W perspektywie filozoficznej. Tamże s. 923-925; M. Rusecki. Istota i geneza religii. Lublin – Sandomierz 1997; H. Zimoń (red.). Religia w świecie współczesnym. Zarys problematyki religiolologicznej. Lublin 2003.
Literatura uzupełniająca
M. Rusecki. Traktat o religii. Warszawa 2007; G. Lanczkowski. Wprowadzenie do religioznawstwa. Warszawa 1986; M. Eliade. Historia wierzeń i idei religijnych. T. 1-3. Warszawa 1988-1995; A. Bronk. Nauki o religii. W: H. Zimoń (red.). Religia w świecie współczesnym. Zarys problematyki religiolologicznej. Lublin 2000 s. 23-52; H. Zimoń (red.). Dialog międzyreligijny. Lublin 2004; J. Keller i in. (red.). Zarys dziejów religii. Warszawa 1986. Chr. Gellner. Chrześcijanin pośród religii świata. Poznań 2010; J. Dupuis. Chrześcijaństwo i religie. Od konfrontacji do dialogu. Kraków 2003; K. Kościelniak. Chrześcijaństwo w spotkaniu z religiami świata. Kraków 2002; Z. Kubacki. Jedyność Jezusa Chrystusa. O jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w kontekście chrześcijańskich teologii religii. Warszawa 2005; I.S. Ledwoń, K. Pek (red.). Chrześcijaństwo a religie. Dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej. Tekst – komentarze – studia. Lublin – Warszawa 1999; Z. Kupisiński. Advent i Boże Narodzenie w regionie opoczyńskim. Studium religijności ludowej. Warszawa 1997; Z. Kupisiński. Wielki post i Wielkanoc w religijności ludowej. Studium religijności ludowej. Warszawa 2000; Z. Kupisiński (red.). Potrzeba religii. Dynamika praktyk religijnych i rytualnych. Lublin 2015; F. Rosiński, Z. Kupisiński, M. Dziura (red.). W kręgu polskiej tradycji i zwyczajowości. Lublin 2015; Z. Kupisiński (red.). Chrześcijaństwo w religijności ludowej – 1050 lat po Chrzcie Polski. Lublin 2017; H. Zimoń. Monoteizm pierwotny. Wilhelma Schmidta teoria i jej krytyka w wiedeńskiej szkole etnologicznej. Lublin 2001 (s. 63-91) (wybrana część książki) lub inna lektura uzgodniona z wykładowcą.